

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 33

Joi 22 August 1957

4 PAGINI, 25 BANI

SÎNT ASTĂZI 13 ANI...

E 23 August; am 17 ani și hoinăresc prin București, liber ca păsărele cerului și cam la fel de lămurit asupra tuturor cîte se-ntîmplă în această zi...

Termenul grandios „documentare” încă nu-l cunosc. Umbria așa, ca să văd și s-aud cit de multe. Așa am pribegit din primăvară, de cînd au început bombardamentele și m-au alungat de pe banca din Cismigiu unde-mi plăcea să-i citeșc cu glas

„Umbria și azi la fel prin orașul drag, și-s curios să-l văd cum arată în prima zi de armistiliu...”

Nimic extraordinar: tramvaiele circulă ca deobicei, oamenii merg după treburi — alina doar că nu zărești picior de neamț, iar ici-colo răsună plînciri de cetățeni înarmați, purtînd haine de toate zilele ori salopete de lucru.

„Vremea-i frumoasă, cerul albastru adînc, cu nori mari și albi, ca de frică.”

„Și deodată — alarmă, muget greoi, răgășit, crescînd repede în acute strîdențe, de monstru înjunghiat. Vai, mugetul ăsta, pe care tocmai ziceam că n-o să-l mai auzim niciodată — și zăpăcitală primelor clipe, și huruitul de „Stukas”, cunoscut de la cinematograful. Apoi explozînd, oamenii respindîndu-se vîrșite, jerebele de flăcări în aerul limpede, ruinele Naționalului, adăpostul din Cismigiu, lovit în plin, teatrul Liric, amuțit pentru totdeauna...”

„Am 17 ani și pribegesc prin București amețit de fum, năucit de bubuituri și de glasuț de jale. Umbria o mie de vorbe: nemții atacă dinspre Otopeni și poseaua Giurgului, două escadrelor vine noi din Bulgaria. Antonescu e arestat, la Băneasa se dau lupte pe viață și pe moarte între ai noștri și S.S...”

„Așa stăm două zile, sub teroarea știucilor aeriene și a regimentelor „cap de mort” care sînt mereu la pod, la Băneasa, și mereu înapoi, la Otopeni sau la Jilava... Se vede că oamenii cu salopete și carabine

n-au stat cu mîntîn-le sin acolo, la barlere...”

Mă atrag însă ostașii — unii din ei foarte tineri: vin de departe și se duc departe. De ce-au venit, de ce se duc, ce relații intime există între ei și ei — lor prăvălii și cei 17 ani ai mei, și visele și speranțele mele și ale generației mele? Nu pricep, m-am cum să pricep deodată, dar un lucru e clar: „Stukasurile” n-au să se mai întoarcă, nici regimentele cu cap de mort, nici isteria sirenelor („atenție mărîtă”, „prelarmă”, „alarmă!”).

O să-l pot citi așadar în tînbă pe Heine, să joc fotbal, să mă pregătesc pentru examenul din toamnă la Conservator.

Evident, și din aceste motive s-au livit astăzi la noi, pe bulevard, tancuri sovietice.

„E 23 August și așa vrea să fie iarăși de 17 ani, dar e destul de dificil — căci am 30, un cămin, câteva versuri într-un volum, câteva proiecte prin miște ce s'ar scrie...”

„Evident, și din aceste motive s-au livit astăzi la noi, pe bulevard, tancuri sovietice.”

„Mă gîndesc, privindu-l, cum veneau tancurile pe străzile încă lumegînde, cum au răsărit deodată și-au poposit în inima orașului — apoi s-au lăncis hore între ostași și cetățeni iar un sergent, unul negricios, sprinten, cu dinții albi mărunti, a jucat cazaciocul pînă i s-a desfacut botul țimel...”

„Pe urmă s-au suit în turela, sergentul a ridicat pumnul sting, de rămas bun și-au plecat la Berlin...”

„Revăd geniele groase, care-au alîns poate cenusa Stalingradului, apoi s-au dus peste Carpați și-au trecut în cîmpe și-au scris în pămîntul nostru făgașe adînci pe care umbra acum K.D-urile rominești. În urma

lor, crește pline pentru cei ce muncesc...”

Privindu-i pe oamenii de 17 ani, revăd pe-acei necunoscuți, în salopete și-n haine simple, ducîndu-se în picurici către barieră... Ei stau și astăzi în primele rânduri, de la gura cuptorului la cirna țării.

„Și-mi place să știu că cei de 17 ani, în loc să se-ntrebe dacă o fi în viață vreun drum și pentru ei, se întrebă acum pe care din multe drumuri ce li se deschid — să se-ndrepte?”

„Pe oricare s-ar duce, drumul e bun și e sigur. „Capetele de mort” nu se mai pot întoarce să-l pîrjolească. De la Stalingrad la Berlin, ard stele de aducere amînte — și de pază.”

Dan Doșliu

23 August

desen de Ligia Macovel

Perspectivile științei noastre

Rolul și importanța științei în societatea omenească au fost larg dezbătute de filosofi, de savanți și de oameni politici — fenomen foarte explicable prin procesul de industrializare și împetușată dezvoltare a științei și tehnicii în secolele XIX și XX. Cu greu ne putem închipui existența unui stat modern fără contribuția științelor, îndeosebi a celor tehnice.

În țara noastră, regimul de democrație populară a pus știința — înțelegătoare într-un sens foarte larg și complex, de la ideologic la aplicativ — la baza construirii noului stat. Numeroase mîrișuri pot fi aduse, din cele mai variate domenii, pentru a întări această afirmație.

Extrem de conciză, din acest punct de vedere, este însăși transformarea suferită de vechea Academie Romînă. Aceasta Societate academică, care se apropie de 100 de ani de existență, a acordat la încheierea ei o atenție redusă științelor ei. În vechea Academie nu exista nici un institut de cercetere științifică. În Academia R.P.R. s-au creat noi secții de știință în domeniul matematicii, chimiei, fizicii, geologiei, geografiei, biologiei, medicinei, — pe lîngă vechile secții umanistice, de istorie, lingvistică etc. În aceste secții științifice au fost aleși cei mai calificați savanți în domeniile citate. Cel 192 de membri titulari și corespondenți ai Academiei R.P. Romine constituie astăzi o puternică și reprezentativă echipă a științei, culturii și artei din țara noastră. Pe primul plan a fost pusă cercetarea științifică: au fost înființate pînă în prezent nu mai puțin de 31 de institute de cercetări. Fiecare din ele are cel puțin un institut de cercetări. În aceste institute lucrează în momentul de față în total mai bine de 2.500 de

cercetători și aproape 1.400 de tehnicieni și cadre ajutoare. Trebuie să adăugăm că Academia R.P.R. are o seamă de filiale și baze experimentale în principalele orașe ale țării: la Cluj, Iași, Timișoara, Tg. Mureș, Vechea Academie Romînă nu avea nici filiale, nici institute de cercetare.

Institutele medicale ale Academiei, în număr de cinci, au adus o contribuție esențială la rezolvarea unor importante probleme de sănătate, probleme care în țara noastră de la înființarea statului român modern, acum aproape o sută de ani, n-au putut fi rezolvate, ca: malarie, gușă, infecții transmise prin apă, tifosul exantematic etc. Nu am putea spune că am rezolvat în întregime toate problemele de sănătate. Dar în unele cazuri ne apropiem de rezolvarea lor integrală. De la sute de mii de malarici, astăzi avem abia câteva sute. Gușă, pentru înția dată în țara noastră, a început să regreseze, în unele regiuni pînă la 20-30 la sută.

Institutul de cercetări, își îndreaptă activitatea și atenția spre problemele fundamentale ale agriculturii noastre, spre transformarea vechii agriculturii rominești — înapoi la empirică, într-o agricultură înaltă, cu o producție ameliorată cantitativ și calitativ și cu condiții înaintate tehnice. Tot acest proces este în curs de desfășurare. Institutele tehnice, fie ele departamentale sau ale Academiei R.P.R., își aduc contribuția la marile realizări pe calea industrializării țării. Pentru a face cît mai clară contribuția pe care știința o aduce în țara noastră la rezolvarea problemelor care ne interesează de fiecare dintre noi, a problemelor vieții curente, voi cita următorul fapt. Academia R.P.R., prin institutele ei științifice, a pus la dispoziția statului 400 de protocoale de invenții, inovații și aplicații în diverse domenii. Comisia de invenții și inovații a Academiei, ca și Comitetul de stat pentru Standarde, au o contribuție permanentă, rodnică, la mobilizarea cercetătorilor, la omologarea realizărilor lor. Este o contribuție permanentă care curge ca un fluviu, zi de zi, de la masa cercetătorilor, spre aplicațiile practice.

Formarea cadrelor științifice este una din problemele cele mai serioase ale științei contemporane. Datorită unei politici foarte judicioase a Partidului Muncitoresc Român în această problemă, s-a evitat ruptura între cadrele vechi și cele tinere și risipa de cadre. Efectele acestei unități între generații au fost dintre cele mai salutare. Recentele manifestări științifice din țara noastră — Congresul inginerilor și tehnicienilor și Congresul de medicină, amîndouă reuniuni cu caracter internațional — au scos la iveală un număr considerabil de tineri oameni de știință de valoare, oameni de știință din generația nouă, crescuți în regimul democrat popular. Putem privi cu mîndrie această echipă de oameni de știință, care constituie schimbul nostru de mine.

De fapt, în epoca noastră a apărut, și la noi în țară, o nouă profesiune, pe care generația veche n-a cunoscut-o: profesiunea de om de știință. La Academia R. P. Romine există chiar această titulatură de „cercetător științific”, salariat a cărui principală obligație este de a-și consacra întreaga activitate cercetării științifice. În acest aspect pe care trebuie să-l considerăm pe drept cuvînt profund revoluționar.

Condițiile și rezultatele obținute în anul precedent asigură o seriosă și puternică bază de dezvoltare în viitor. Sînt create toate condițiile ca oamenii de știință din Republica Populară Romînă să aducă o contribuție din ce în ce mai valoroasă la dezvoltarea științei mondiale. Acesta este încă un exemplu care arată că, datorită facilităților create de statul democrat-popular, și datorită colaborării din ce în ce mai strînse cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste, intrăm într-o etapă pe care generația trecută nu a cunoscut-o, etapă trecei științei noastre de pe plan dependent național, — și în unele domenii aproape exclusiv național — pe plan mondial.

Acesta este o dovadă categorică a valorii științei noastre și a perspectivelor ei de dezvoltare în viitor, pe care le putem considera într-adevăr nelimitate.

Acad. Ștefan Miku

Progres industrial

Istoria țării noastre este foarte bogată; dar nici o perioadă a ei nu este atât de pasionantă, atît de semnificativă pentru destinele poporului, ca istoria ultimilor 13 ani, a anilor care au trecut de la eliberare. În această perioadă s-au petrecut în țara noastră marile prefaceri în toate domeniile vieții sociale. Dintre acestea, o atenție deosebită merită prefacerile în profilul economiei naționale.

În perspectiva istoriei, 13 ani reprezintă foarte puțin. Totuși, în acest timp țara noastră a reușit să facă saltul de la înapoiere la înflorire economică, transformîndu-se într-o țară industrial-agrară înaintată.

Unul dintre factorii hotărîtori ai acestei transformări îl constituie crearea și dezvoltarea unei industrii proprii de construcții de mașini. Aceasta industrie schimbă fața țării prin aceea că asigură reconstrucția și dezvoltarea rapidă a bazei materiale tehnice a tuturor ramurilor economiei noastre naționale.

Înaintea celui de al doilea război mondial, greutatea specifică a industriei — construcțoare de mașini în totalul producției industriale a țării era scăzută, 9,5% din mașinile și utilajele folosite în diferite ramuri ale economiei proveneau din import. În această țară pe care ideologii burgheziei și moșierimii o caracterizau ca „eminamente agricolă” nu era organizată nici producția de tractoroare, nici producția de alte mașini agricole. După datele unei statistici burgheze, bazată pe o anchetă efectuată în 1938, în 11.939 gospodării din 60 de sate, plușul lipsea în circa 54% din gospodării, iar grapa din 63%.

Formulînd programul industrializării socialiste a țării, partidul și guvernul au acordat o deosebită atenție dezvoltării industriei construcțiilor de mașini — ramura conducătoare a întregii industrii grele. Rezultatele obținute în acest domeniu constituie o mîndrie a întregului nostru popor. În această privință, câteva date elocvente: în 1956 producția industriei construcțiilor de mașini a fost de peste 6 ori mai mare decît cea realizată în 1938.

Pare aproape de necrezut că de unde în ajunul celui de al doilea război mondial importam pînă și coase și seceri, în prezent industria noastră de construcții de mașini acoperă peste 3/4 (76,6%) din totalul investițiilor de utilaje din întreaga economie națională.

Dezvoltarea impetușă a industriei construcțiilor de mașini a avut o înfrîurire hotărîtoare asupra schimbării radicale a bazei tehnico-materiale de producție a tuturor ramurilor economiei naționale.

Să luăm ca pildă industria de utilaj petrolifer, ramură creată în anii puterii populare. Această

industrie a reușit să acopere aproape în întregime nevoile crescînde ale industriei noastre petrolifere și să ofere și disponibilități pentru export. Instalațiile de foraj fabricate în țara noastră realizează performanțe la nivelul tehnicii mondiale. Aiutoarea de Uniunea Sovietică sîntem singura țară din lume care fabrică utilaj de foraj cu turbină.

Pentru economia națională, are o mare importanță faptul că țara noastră a reușit să producă în serie utilaj agricol, înlesnind astfel așezarea agriculturii noastre pe o bază tehnică nouă, modernă, precum și procesul transformării socialiste a agriculturii. Iată câteva date caracteristice în acest domeniu: În perioada 1948-1957, în industria construcțiilor de mașini agricole a fost înaltă producția a opt tipuri de tractoroare. Ultimul tip, UTOS-26, realizează performanțe comparabile cu cele mai reușite tipuri de tractoroare universale realizate în străinătate. În prezent, agricultura noastră dispune de peste 32.000 de tractoroare, de peste 27.000 de pluguri de tractoroare, de peste 12.000 de semănătoare mecanice, de peste 9.000 de cult.valoarea mecanice, de peste 15.000 de batoze pentru păioase. Datorită acestui lucru, datorită bazei materiale tehnice largi a agriculturii, principalele munci agricole sînt înalt mecanizate. În gospodăriile agricole colective, bunăoară, lucrările de arătură sînt mecanizate în proporție de 82,4%, cele de semănat în proporție de 77,4%, cele de dezminștit în proporție de 89,4%.

În anii puterii populare s-a înfăptuit un important volum de lucrări de construcții pentru ridicarea de noi fabrici și uzine, institute de cultură, învîmîmînt și sănătate, locuințe pentru oamenii muncii. Pentru aceasta era necesară dotarea industriei cu construcții și materialele de construcții cu mijloace moderne de mecanizare. Industria construcțiilor de mașini din țara noastră a îndeplinit cu succes aceste sarcini. Numai în ultimii cinci ani a fost înființată producția a 16 tipuri de mașini și utilaje pentru industria construcțiilor și a materialelor de construcții. În ultimii ani, uzinele noastre au fabricat linii de ciment, macarale-turbin, rulouri compresoare, escavatoare, scarepe, gredere etc. Este important să se sublinieze faptul că paralel cu creșterea masivă a producției, ținara noastră industrie construcțoare de mașini a realizat perfecționarea și modernizarea tipurilor de mașini fabricate. De exemplu instalațiile de foraj și turbine fabricate astăzi, ating o viteză mecanică de foraj de 2,5 ori mai mare decît cea realizată în perioada 1950-1952. Tot așa, pompele de noroi pe care le fabricăm noi sînt la fel de bune ca cele mai reușite tipuri similare din străinătate.

O trăsătură foarte caracteristică ce ilustrează schimbările esențiale prelucate în ultimii 13 ani în profilul economiei noastre naționale, este aceea că România s-a transformat progresiv dintr-o țară

care importa în proporție covîrșitoare mașini și utilaj industrial, într-o țară care exportă mașini și utilaj industrial. În prezent exportul nostru de mașini întrecie importul. Țara noastră exportă produse ale industriei construcțoare de mașini în numeroase țări din Europa, Asia și Africa. Am exportat utilaj petrolifer în India, Republica Cehoslovacă și R. P. Polonă. În Republica Populară Chineză am exportat centrale electrice, tractorare și mașini agricole, în Uniunea Sovietică am exportat vase fluviale, șlepurî, tancuri petrolifere. Produsele industriei rominești s-au bucurat de o bună apreciere la tirgurile internaționale de la Izmir, Zagreb, Plovdiv, Leipzig ș. a.

Acesta este bilanțul succint al dezvoltării industriei construcțoare de mașini din R.P.R. în anii puterii populare. Oamenii muncii din țara noastră salută pe drept cuvînt în aceste realizări justetea politicii Partidului Muncitoresc Român, politică îndreptată spre faurirea bazei economice a socialismului din patria noastră și spre ridicarea nivelului de trai al poporului.

În ultimii 13 ani, în industria construcțiilor de mașini au fost fie nou construite, fie radical restructurate și dezvoltate 58 de întreprinderi. O mare parte a mașinilor și echipamentului necesar — utilaj modern și de înaltă tehnicitate — l-am primit din Uniunea Sovietică. Astfel, fabrica de rulmenți din Birlad, fabrica de scule din Rîșnov, fabrica de mașini-unelte „I. Rașghel” și multe altele întreprinderi sînt dotate în mare parte cu mașini de fabricație sovietice. Cu ajutorul documentației sovietice a devenit posibilă însușirea în țara noastră a producției de strunguri universale, șepinguri, escavatoare, macarale-turbin, tractorare și mașini agricole, utaj petrolifer, mijloace de transport etc. Un număr mare de ingineri și tehnicieni au căpătuit posibilitate să studieze și să se specializeze în Uniunea Sovietică, alt pentru a putea ut liza în condiții bune mașinile moderne și de înaltă productivitate pe care le-am primit, cit și pentru a putea organiza pe baze științifice producția întreprinderilor din țară.

Un factor de o deosebită importanță care asigură și pe viitor perspective favorabile dezvoltării continue a industriei construcțiilor de mașini, îl constituie adîncirea continuă a colaborării economice și ajutorului reciproc dintre țările lagărului socialist. În etapa actuală coordonarea planurilor curente și de perspectivă, specializarea și cooperarea industriei construcțoare de mașini din toate țările socialiste creează premiza unei forși mari raționale a resurselor materiale și de muncă din cadrul fiecărei țări și în interesul avîntului general.

Ing. Tiberiu Abrihan, adjunct al ministrului Industriei Grele

Trăiască 23 August, marea sărbătoare națională a poporului nostru!

Intermezzo estival

— David Oistrach în concediu la Eforie —

David Oistrach, unul dintre cei mai mari violoniști ai timpurilor noastre, se află printre noi. Da; de data aceasta nu pentru a ne aduna în săli arhipline și în fața aparaturilor de radio, înclîndu-ne cu vraja arcașului său. Violonistul cărui nume evocă sublimul în interpretare, își petrece în România concediul de odihnă.

Primul popas — Eforie, pitoreasca și elegantă stațiune de pe țărmul Mării Negre. Prezența marelui artist, care-i venit cu întreaga familie — soția, fiul său cunoscutul violonist Igor Oistrach și nora — este scollită în orașelul dobrogean, un mare eveniment.

Ca să le convingi de asta, e de ajuns să străbăți o dată plaja foarte populată a Eforiei. Fașul se comentează, se fac supoziții în privința concertelor („adică de ce nu s-ar organiza vreo 2-3?”). S-a și aflat că maestrul a adus cu el celebra sa vioară Amati, de care, de altfel, nu se desparte niciodată.

„Doar n-a luat-o degeaba!” — conchid optimiștii.

„Știu ce se discută — mi-a răspuns zîmbind David Oistrach, când m-am referit la cele relatate mai sus. Dar deocamdată nu pot spune nimic precis. Iar dacă am să produc dezamăgiri, am să fiu sincer mîhnit. Ce să fac, statul meu venit la odihnă.

Săteam de vorba alară, pe treptele masive ale elegantei vile „Mare Neagră”, clădire albă cu un lămeș pescăruș, care domină țărmul lin.

„Îmi pare neșus de bine că mă află acum în țara dumneavoastră. Întodeana am găsit că România este o țară minunată dar acum o admit, în pîndătoarea frumoșii ei. După cum mi se pare, vrea o amolung care convine Romîniei. Mă simt admirabil aici. O-

Tonul cald, egal cu care vorbește obișnuit David Oistrach a fost părăsit și totuși, Amintirea marelui său prieten a înălțat glasul artistului sovietic, dîndu-i modulații neașunite.

— Violonistul nostru se pregătește și el cu mult înțeles pentru concurs. El știu că vor avea în persoana colegilor lor români, rivali de temut. — Ce planuri de viitor aveți? — După ce-mi termin concediul, stau cîteva zile la Moscova, apoi pleac într-un turnee de o lună în China, unde n-am mai fost pînă acum. Călătoria aceasta mă interesează foarte mult. Sper să-l mai găsim pe China pe Richter care se află acum în turnee acolo. În noaptele dau o serie de concerte la Moscova, Leningrad și-mi desfășor activitatea didactică obișnuită, iar în decembrie voi fi membru în jurul concursului Wieniawski, la Varsovia. Mai am în perspectivă turnee în Anglia, Australia, Noua Zeelandă. După cum vedeți — activitatea intensă de concediu acesta, s-a mă bucur de frumoșii țării dumneavoastră, de nezezmişia ospitalității a poporului român.

— Iar noi sîntem fericiți să vă avem în mijlocul nostru și cu un astfel de priet. Hotărîrea de a vă petrece concediul în România a fost primită cu entuziasm de numeroșii admiratori pe care-i aveți.

— Mă bucură sincer cuvintele acestea. Mă bucură de asemenea faptul că voi sărbători alături de poporul român ziua de 23 August. Chiar vă rog să transmiteți prin gazeta dvs., prietenilor romîni, din partea mea și a familiei mele, cele mai sincere felicitări cu prilejul acestei mari sărbători naționale a Romîniei.

lulia Scutaru

Cultura romînească în Kazahstan

La 5.000 kilometri de patrie, pe vastele întinderi ale Kazahstanului, înecate miine Decada culturii rominești. Chiar și în Republica ei cea mai lăconică, știră aceasta este atît de încercată de înțeleșuri, încit ea va face să vibreze, desigur, inima cititorului. Să ne gîndim numai: Lucafeaură pătrunde acum în jurtele crescătorilor de cămile și ale păștorilor de pe malurile lacului Balhaș, flăcări și lete minunate care au redat omului milioane de hectare de pămînturi înjențenite, ascultă, vîrășiți, în înfiorarea amurgului, versurile Mioritei, iar puțin mai departe, pămîntul se cutremură sub pașii îndrăciți ai unei Bătute de la Gora...

Din totdauna, cîntecul, versul, dansul, au fost mesagerii ai sufletului popular. Dar, poate nicicînd acești soli n-au exprimat mai bine ca acum cele mai arzătoare năzuințe ale popoarelor. Sărbătoarea cîntecului, dansului și a slovei rominești, organizată de către una din cele mai mari republici sovietice nu constituie, oare, o expresie a nobiliei dorințe care animă poporul sovietic de a cunoaște citi mai bine valorile culturale ale celorlalte popoare frățești, o mărturie măcătoare a prețurii pe care o acordă creației spirituale a poporului român?

Si încă ceva. Această Decadă a culturii rominești care se desfășoară la o altă de mare departare de hotarele țării, constituie pentru fiecare dintre noi un prilej de mîndrie patriotică. Pălavăgească oricîm diverși renegeți și transluși despre caracterul chipurile nou-creator de valori al poporului român; noi știm — și acest adevăr îl simțim din ce în ce mai puternic, mai evident — că cultura rominească este stimată și prețuită de popoarele lumii și în primul rînd de popoarele prietene.

Judecînd după faptele de care am putut lua cunoștință

Acad. Ștefan Miku

Da la Bandung la Tokio

Conferința internațională de la Tokio pentru interdicerea armelor nucleare a trezit în presa occidentală un ecou invers proporțional cu importanța ei reală.

La Tokio s-au discutat probleme și s-au luat hotărâri cu privire la lichidarea pregătirilor în vederea războiului nuclear. Cei aproape patru mii de delegați din douăzeci și cinci de țări de tuturor continentelor au apelat la Organizația Națiunilor Unite, la cele trei mari puteri deținătoare ale armii atomice și la guvernele tuturor țărilor lumii pentru încheierea unui acord cu privire la interdicerea exploziilor nucleare ca prim pas spre dezarmarea generală, inclusiv interdicerea fabricării, stocării și utilizării armelor atomice și cu hidrogen.

Clarificarea politică cere în egală măsură intuiție și logică. Cu alte cuvinte, previziunea trebuie să merge în același pas cu capacitatea de a trage concluzii. Ce se întâmplă în cazul

de zi însăși legitimitatea exploatarea surselor de aur, de bauxită și de diamante, a plantațiilor de trestie de zahăr, de cafea și de cacao.

Pe drumul neutralității

Rapiditatea cu care ideea de neutralitate își face loc în țările pe care blocul occidental le-a considerat și le-a transformat în baze de operații este semnificativă și justifică pe deplin îngrijorarea manifestată de conducerea organizației pactului nord-Atlantic. Riscurile represaliilor sînt atât de mari în războiul modern, încît și țări care n-au îmbrățișat niciodată în trecut ideea neutralității sînt actualmente în căutarea condițiilor prielnice unei mișcări de tranziție de nouăzeci de grade.

Că țările nordice pot discuta azi avantajele neutralității, nu este de mirare. O veche tradiție pledează pentru aceasta și contribuie să deschidă ochii opiniei publice. Mai nou e faptul că ideea neutralității prinde rădăcini tot mai temeinice în Grecia, de pildă, în Grecia pe care planurile Churchillului voiau să construiască baze pentru bararea drumului victorios al forțelor sovietice împotriva mașinii de război hitleriste, în Grecia pe care comandamentul american ar fi foarte dispus să o facă trambulină sudică a forțelor N.A.T.O.

do față, ca și în altele alte cazuri de decizie încoace? Hotărâri care aparțin nu dispun de condiții favorabile pentru a fi puse neîntinziat în practică, posedă virtual o forță care nu poate fi neglijată.

Conducătorii hitleriști nu s-au putut împăca niciodată cu ideea pierderii iremediabile a coloniilor. Și atunci cînd au fost nevoiți să se resemneze definitiv, au căpatat din partea părinților la plăcinta colonială învoirea de a căuta compensații nu dincolo de mări, ci în estul Europei. Conducătorii Germaniei occidentale n-au renunțat nici ei la colonii. Dar posesiunea colonială împacă astăzi riscuri de prestigiu și de putere. Experiența Marii Britanii și a Franței, în anii de după al doilea război mondial, indică destul de elocvent acest lucru.

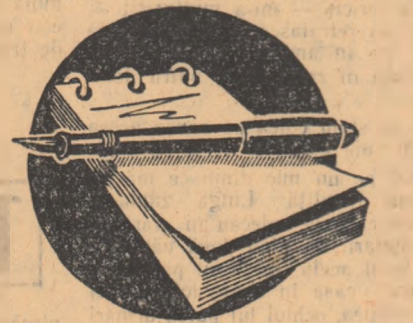
Germania occidentală și coloniile

„Piața comună”, oferă Germaniei posibilitatea prezenței în Africa, fără ca să implice riscul de a trece drept putere colonială. Se pare că, în plus, conducătorii vest-germani ar fi elaborat un așa zis „Afrika-Plan”, care ar da posibilitate monopolurilor vest-germane — patronate bine înflesse de capitalul american — să se infiltreze adine în posesiunile franceze. Ziarul francez „Combat” vorbea chiar de un plan mult mai vast, care ar viza și zona de interese britanice din Africa și zona de interese americane în America Centrală și în America de Sud.

Sfîrșitul gogorîtelor

Agitînd răsălutele gogorîle ale „pericolului comunist” și ale „influenței sovietice”, în 1953 guvernul Guyanei britanice a fost revocată constituția acordată cu cîteva săptămîni mai înainte a fost suspendată și autoritățile britanice au apelat la cunoscutele lor metode de reprimare din India, din Kenia și din alte părți. Realitatea era că partidul popular progresist, care se repartase în algerii o victorie hotărîtoare, milita pentru abolirea regimului colonialist, pentru independența pe care între timp au putut-o dobîndi în Africa statul Ghana și în sudul asiatic Federația Malaeză.

Cîtă greutate au avut în ochii opiniei publice locale argumentele britanice s-a putut vedea în recentele alegeri, care au readus la putere forțele triumfătoare încă de acum patru ani. Cu toată teroarea, partidul popular progresist a intrunit din nou majoritatea covârșitoare a mandatelor iar d-ruul Cheddi Jagan este îndreptățit să formeze noul guvern, conform constituției în vigoare. Sperietorile nu mai prind și autoritățile britanice trec actualmente prin momente nu prea calme. Se bănuiește, și pe bună dreptate de altfel, că un guvern Jagan nu se va putea opri la jumătatea drumului și că revendicările lui nu vor înclina decît la obținerea independenței complete.

fața locului pentru a inspecta soliditatea cîmpului de investiții al capitalurilor vest-germane.

Intr-adevăr, presa franceză a pomencat în ultima vreme de mari investiții proiectate de Germania occidentală în Algeria, sub paravanul hotărîrilor comune luate de „subcomisia economică franco-germană”. Pe de altă parte, presa oficială franceză a vorbit și despre nevoia de capitaluri germane pentru punerea în valoare a bogățiilor ascunse ale Saharei. Situația este decît destul de limpede. Drumul Germaniei occidentale revansarde este deschis spre izvoarele de materii prime ale „continentului negru”.

Autoritățile britanice au de ales acum între revenirea la sistemul de opresiune și acordarea unui regim similar aceluia din Ghana și din Malaya. Nici primele măsuri nici cele din urmă nu sînt prea ușor de luat. În primul caz, trebuie înfruntată opinia publică internațională. În al doilea caz, colonialiștii rîscă o serioasă pierdere de prestigiu. În plus, în această din urmă eventualitate, sporierea numărului țărilor „minore” în cadrul Commonwealthului amenință să reducă treptat și să anuleze cu timpul preponderanța britanică. După toate probabilitățile se va recurge la vechia metodă a temporizării, care pare conservatorilor britanici cea mai indicată în actuala conjunctură.

Dar temporizarea nu va rezolva problema Guyanei, după cum n-a rezolvat nici alte probleme moștenite de la fostul imperiu britanic. Intransigența britanică poate pune miine la ordinea

NĂȘTINĂ

Cînd bîta guvernului: Manifestanții iordanieni cu crizime de gară în fața rezidenței, sînt de oameni aneștia, scrieri mariale care comdămnă pe baza unor legi excepționale — iată cîteva aspecte ale „doctrinei Eisenhower” în acțiune.

Două fațete...

În ultimele zile opinia publică mondială și mai cu seamă cea a țărilor arabe, direct vizate, a avut din nou un bun prilej să se convingă că ascunde „ajutorul” economic american oferit cu insistență unora din aceste țări și în deosebi cu condiția sine qua non a aderării la așa numita „doctrină Eisenhower”. Fondurile acestei „doctrine” au început să fie alocate după cum rezultă din cifrele oficiale americane date publicității chiar la începutul lunii curente, cu prilejul raportului înaintat de guvernul S.U.A. Congresului. Potrivit acestor date, în perioada martie-iulie 1957, guvernul S.U.A. a acordat țărilor din Orientul mijlociu și apropiat un „ajutor” în valoare totală de 174.200 dolari. Ce e drept, raportul oficial pretinde că din această sumă numai 51.100 dolari s-au cheltuit pentru scopuri militare, iar restul numai ar fi reprezentat „ajutor economic” pentru Libia, Liban, Arabia Saudită și țăările pacului de la Bagdad: Iran, Irak, Pakistan și Turcia.

Din nefericire, însă, pentru propagandiștii „generoșelor” scopuri nărnrite de doctrina Eisenhower, presa cîtorva din țările aliate de filonul ajutate s-a însărcinat să ne informeze mai în amănunțime despre destinația specială a zecilor de mii de dolari oferiți chipurile cu titlu de ajutor economic. Ziarul pakistanez „Dawn” de pildă a aratat de curînd că ajutorul american trebuie folosit în mod obligatoriu la lucrări de construcție de șosele strategice și mijloace de comunicații, cî în speță este vorba de construirea unor

...ale unei probleme

căl ferate și autostrăzi care să lege pe de o parte Turcia cu Iranul, pe de altă parte Turcia cu Irakul etc. Toate aceste țări, cunoscută îndeosebi ca țări slab dezvoltate din punct de vedere economic, ar fi avut toate motivele să salute cu entuziasm inițiativa unei mari puteri ca S.U.A. de a le veni în ajutor, contribuind binește și cu alte mijloace la înlăturarea stărilor lor de înapoiere. Cu ajutoare — chiar dacă intitulată „economic” — de tipul celor oferite pînă acum și mai ales sub noua firmă a „doctrinei Eisenhower”, aceste țări nu numai că nu reușesc să lichideze o stare de inferioritate, dar își atrag asupra lor noi primejdii de subjugare colonialistă.

avantaj economic reciproc, fără vreun amestec în treburile interne și cu respectarea suveranității naționale a Republicii Siria. Aceste mențiuni făcute în comunicatul dat publicității după vizita și încheierea tratativilor de delegația siriană nu sînt o surpriză pentru nimeni. Caracterul relațiilor economice dintre U.R.S.S. și Siria — așa cum rezultă din termenii comunicatului — este oglinda fidelă a principiilor necilente pe care se întemeiază politica Uniunii Sovietice în relațiile cu toate țările slab dezvoltate, inclusiv țăările arabe. Conducătorii delegației guvernamentale siriene, Haled Azem, exprîmîndu-și satisfacția pentru încheierea cu succes a tratativilor cu U.R.S.S., a subliniat că, spre deosebire de Uniunea Sovietică, alte puteri au propus Siriei un ajutor economic, nu pe bază de egalitate ci în condiții care i-ar fi știrbit demnitatea națională. „Principiile și condițiile care ni s-au propus la Moscova — a spus Haled Azem — sînt acceptabile pentru orice stat, fie el mare sau mic, fiindcă aceste condiții nu aduc nici un fel de atingere independenței noastre. Ajutorul ce ni s-a oferit este un ajutor frățesc, care să ne permită să leșim dintr-o situație grea economică și financiară, un ajutor care deschide țărilor noastre posibilități de dezvoltare a economiei și a avuțiilor sale”.

La frontiera indo-pakistaneză

Atunci cînd colonialiștii britanici au proiectat și au realizat scindarea Indiei în două state, scontau să poată utiliza și în viitor în favoarea lor eventualele divergențe. Mai ales că frontierele despărțitoare nu făceau decît să sporească posibilitățile de litigiu oferite cu bogățiile de un complex de probleme de limbă, religie, economie, tradiție etc. Dar, ca și în alte cazuri în ultimul deceniu, planurile britanice au fost moștenite de aliatul american, foarte dispus să-și ofere „ajutorul” oriunde

putea fi vorba de un conflict urmat de o infiltrație yankee. Evenimentele recente de la frontiera indo-pakistaneză pun intr-adevăr pe tapet rolul diplomației americane. După conferința Commonwealthului, primul ministru al Pakistanului, Suhrawardy, a făcut o călătorie prelungită în Statele Unite. Cu această ocazie a obținut sporierea „ajutorului” militar care, așa cum spun agențiile de presă americane, trebuie „să-i mărească prestigiul politic în țara sa”. Dar pînă ca sporul de prestigiu al premierului pakistanez să devină vizibil, s-au înregistrat concentrații de trupe pakistaneze la frontiera indiană și a început evacuarea în interiorul țării a populației din regiunile limitrofe.

De fapt de pe urma lucrărilor din sistemul hidrologic al Indusului, India urma să profite de o creștere de 20%, deși suportă toate cheltuielile, pe cînd Pakistanul își rezervă restul de 80%, fără a face vreo efort financiar. Timp de mai mulți ani Pakistanul a acceptat tacit proiectul, pentru ca să-l respingă abia acum, după vizita primului ministru la Washington. Explicația nu trebuie căutată desigur prea departe. Politica de neutralitate, colaborarea în spiritul „pancea șila” și al Bandungului urmărite de guvernul din New Delhi nu sînt pe placul Departamentului de Stat. Iar Pakistanul face parte și din S.E.A.T.O. și din pactul de la Bagdad. De aici spul ajutorului militar acordat guvernului d'n Karachi și tot de aici lovitura aplicată intereselor economice indiene. Elevii din Washington ai „Colonial Office”-ului n-au însă de ce să se mîndrească sau să jubileze pe ascuns pe de vreme. Există toate temeiurile ca India să nu-și piardă cîmpulul și să călăie fața cu energie și demnitate oricăror dificultăți. De partea ei nu este numai dreptatea, ci și simpatia omenirii iubitoare de pace.

dys, ministrul apărării și ginerelul lui sir Winston Churchill. În această carte se dau cifre cu privire la nivelurile forțelor armate engleze pentru perioadele ce urmează. Ar fi de așteptat ca aceste cifre, — după cum reiese din datele acestea, strict oficiale — să ste la baza poziției britanice și în discuțiile din subcomitetul de la Londra. Eroare, profundă eroare! La negocierile, delegația britanică sprijină proiectele americane, care prevăd alte niveluri, mai ridicate, mult mai ridicate, alt de ridicate încît să nu poată fi acceptate. La negocierile, d-nii MacMillan și Lloyd ascultă, disciplinați, de dl. Stassen, care ascultă de dl. Lewis Strauss, care ascultă de amirulul Radford, care ascultă de dl. Dulles, care ascultă și el de proprietarii uzinelor de armament americane.

Dezarmarea

Discuțiile despre dezarmare continuă la Londra, dar progresele realizate după șase luni de tratative nu justifică nici durata lor și nici mai ales așteptările. Se poate spune că în clipa de față bat pasul pe loc și se pune întrebarea dacă delegațiile puterilor occidentale nu urmăresc împotmolirea definitivă, alt prin condițiile inacceptabile ale planului lor de inspecție aeriană cit și prin blazarea opiniei publice, deziluzionate de atîtea tărăgănări fără rost. E drept că problemele în discuție sînt complexe, că aspectele securității sînt delicate și că lipsa de încredere handicapează serios apropierea punctelor de vedere. Dar nu este mai puțin adevărat că s-au realizat anumite progrese principale, care păreau incurajatoare și care au dat speranță că se poate obține totuși un prim acord, un acord parțial, care să nezească calea unei înțelegeri mai ample. Manevrelor

„Dacă problema nu ar fi atît de serioasă — scrie mai departe Richard Crossman — această purtare ar constitui o farsă”. Dar, după cum stau lucrurile, ea trebuie să-și facă pe ruși să se întrebe dacă MacMillan nu consideră cumva negocierile de dezarmare ca un simplu gest propagandistic. Această problemă a depășit de mult stadiul de întrebare. Cu privire la dezarmare se pot ține discuții, se pot întreprinde și acțiuni practice. Foarte mult lume știe că Uniunea Sovietică a redus simțitor nivelul forțelor sale armate, foarte mult lume cunoaște și noile propuneri făcute de Uniunea Sovietică, chiar în cadrul conferinței de la Londra, pentru realizarea unui acord, fie și parțial, în problema dezarmării. Cum au fost întîmpinate aceste propuneri și aceste măsuri practice de puterile occidentale? Mai e nevoie s-o spunem? „Nu este de mirare — conchide dl. Crossman — că rușii privesc cu suspiciune propunerile noastre de reducere a forțelor armate”. Dacă însă, în loc de cărți — albe sau de alte culori —, în loc de discursuri patetice despre dezarmare, actualii reprezentanți ai Angliei ar trece la măsuri practice — este sigur că și dl. Crossman și mulți alții ar fi mai puțin chinuți de mirare, iar gândirile adevărate ale polițiilor oficiale engleze nu ar mai fi obiectul nici unei suspiciuni...

Bumerangul

Ziarul „Neues Deutschland” arăta de curînd lozincă stupidă cu care cancelarul Adenauer s-a prezentat în fața unor alegători provinciali: „Uniunea Sovietică vrea războiul, Statele Unite apără pacea, alegem-mă pe mine pentru că sînt de partea Statelor Unite”. Un om politic și un partid ca uniunea creștin-democrată trebuie să se aștepte într-o situație electorală destul de critică pentru ca să se prezinte în fața alegătorilor cu astfel de lozinci, pe cit de simpleste pe atît de gogonate. Călele făcute de institutele de sondare a opiniei publice au confirmat într-adevăr această presupunere. Politica internă și externă a guvernului Adenauer nu mai înlîntinează nici măcar o majoritate relativă în rîndul alegătorilor vest-germani. Linia de renunțare la înarmare și militarism, de oprire a refacării țării, de apropiere de Uniunea Sovietică și de împiedicare a stocării de arme atomice în Germania occidentală, linie preconizată de partidul social-democrat condus de Adenauer, intrunește azi majoritatea alegătorilor.

Se pare că și suportorii americani încep să-și dea seama că nu au mizat pe cliștîguri. De aici atîtea eforturi propagandistice pentru a mai salva tot ce se poate de la un dezastur general. De aici acele lozinci de ultimă oră, menite să stringă la repezeală cit mai mult capital electoral democraților creștini. Una din ele este „reparitarea”, pe care presa americană o exploatează în nu mai mică măsură decît oficinele de la Bonn. E vorba, după cum se știe, de transformarea principală a discuțiilor sovieto-germane de la Moscova în tratative comerciale, tehnico-științifice și culturale, așa cum le era menirea, în revendicări de reparare a unor cîlășeni germani incistenți în Uniunea Sovietică. Se știe că delegația vest-germană a intrerupt discuțiile în fața atitudinii categorice a reprezentanților sovietici, care au arătat aspectul de diversiune al problemei ridicate. Campania de presă care a urmat a dovedit că guvernul de la Bonn nu urmărea o înțelegere și că discuțiile erau necesare numai pentru a prezenta opiniei publice vest-germane pretextul unei bunăvoînțe care n-ar înțlni reciprocitatea.

Nu-i de mirare...

Richard Crossman, cunoscut frunș al vieții politice engleze, se întreabă pe sine și pe alții, într-un articol publicat deunăzi în „Daily Mirror”, „Ce urmăresc Harold MacMillan și Selwyn Lloyd în cadrul negocierilor pentru dezarmare?” Pasă-mite, se vor mai fi gîsind în Anglia oameni care să creadă că în cadrul negocierilor pentru dezarmare d-nii Harold MacMillan și Selwyn Lloyd urmăresc... dezarmarea, Richard Crossman socotea util să le împrăștie această convingere. Negocierile pentru dezarmare? Acestea sînt desigur rosturile adevărate ale conferinței care se ține la Londra. Ce face însă acolo d-nii MacMillan și Lloyd — e altceva. „Dacă ei doresc cumva — spune Crossman — să dea impresia că nu vor să ajungă la un acord, atunci performanța lor e desăvîrșită”.

Impresia a fost făcută și englezilor care și mai închipuiau că demnitarii amîniții vîd în negocierile pentru dezarmare un prilej de a merge efectiv pe calea dezarmării, au acun un motiv de neliniște în plus. Nu-i vorba, poliționiilor englezi știu să vorbească pe această temă la fel de frumos ca — hai să zicem — colegii lor americani. Dar, pe piața britanică apare o Carte albă, redactată de Duncan San-

M. Mihail